

» ženevske
novice
» ŽENEVSKIH
SLOVENCEV

št. 52
2013
december

GLASILO ZDRUŽENJA
ŽENEVSKIH
SLOVENCEV

(Bulletin de
l'Association des
Slovènes de Genève)



ženevske novice

Glasilo združenja ženevskih Slovencev
(*Bulletin de l'Association des Slovènes de Genève*)

Številka 52, leto XXI, december 2013

Fotografija na naslovnici: "Pot" iz serije *Spiritualni vrt*, Metka Vergnion



uvodnik	str. 3
dogodki	
Občni zbor združenja ženevskih Slovencev	str. 4
Predstavitev novega odbora	str. 4
Utrinki s piknika	str. 5
Letošnja novoletna večerja	str. 5
Koordinacijski sestanek slovenskih društev	str. 6
intervjuji	
Franc Mikša	str. 6
Natalija Gorščak	str. 10
Vojko Zalokar	str. 11
Zadnji pričevalci	str. 14
šport	
Športni dogodki	str. 16
Alpsko smučanje	str. 16
kultura	
Matjaž Kovačič	str. 18
Razstave	str. 19
Knjiga <i>Quand Ulysse revient à Trieste</i>	str. 21
ne pozabite	str. 22

2

Moj vsakdanjik krasi izjemen pogled na Ženevsko jezero in na naravo, ki me obdaja v okolici Gliona. Stojim, gledam, opazujem in si pravim, da imam pravzaprav ogromno srečo, da lahko z višav opazujem igro svetlobe, ki pada na to največje evropsko jezero. Vsak trenutek je drugačen.

Zjutraj opazujem sončni vzhod nad Le Dent du Midi in ravnino med Villeneuve in Vouvryem. Konec dneva me velikokrat oranžno-rdeča barva neba zaustavi in očara, ko gledam sončni zahod v smeri Ženeve. Lausanne je nekje vmes, nevtralna med vzhodom in zahodom. Geografsko prihajam iz vzhoda in na zahodu iščem smisel svojega življenja. Odraščala sem pod Rožnikom v Ljubljani, a moja pot ni direktna, je bolj podobna vršiškim serpentinam. Je polna obvozov, iskanj, razočaranj, odraščanja, osamosvajanja, veselja ... Ko sem najbolj na tleh, ko begam naokrog, me prijazne besede prijateljev dvignejo visoko nad oblake, še posebej pa sledeči verzi Toneta Pavčka:

*Ko hodiš, pojdi zmeraj do konca.
Spomladi do rožne cvetice,
poleti do zrele pšenice,
jeseni do polne police,
pozimi do snežne kraljice,
v knjigi do zadnje vrstice,
v življenju do prave resnice,
v sebi do rdečice čez eno in drugo lice.*

*A če ne prideš ne prvič ne drugič
do krova in pravega kova,
poskusi:
vnovič
in zopet
in znova.*

Pot. Pot, ki se odpre pred nami zaradi toliko različnih razlogov. In mi gremo, v upanju, da se bo vse srečno izteklo. Ponavadi se. A kljub temu nas nekaj vleče nazaj, h koreninam. K sanjam. Hrepenenje je beseda, ki jo je težko prevesti. Tako smo šli vsi, en dan in še vedno smo na poti. Nekje vmes smo, povezovalci kultur, če hočemo ali ne.

V tej številki nas že na naslovnici pozdravi Pot, Metke Vergnion. In na straneh, ki se nizajo, je govora o življenskih poteh, o tem zakaj smo prišli in zakaj ostali. O tem, kaj si želimo, o čem sanjamo. O domu seveda, o miru in ljubezni, o sladkih spominih, ki nam lepšajo dolge noči.

V Novem letu vam vsem z Živo želiva srečo ... Kaj pa je sreča? Nekaj osebnega seveda, a vendar je nekaj enako pri vseh. Ko smo srečni, smo srečni. Zaradi nekega razloga, ali pa kot odroci, kar brez. Občutek sreče pa je za vse enak, ne glede na situacijo ali situiranost.

Ah, zašla sem s poti. Govorim o sreči. Morda pa je sreča povezana s potjo. Mogoče smo šli iskat srečo, ko smo šli na pot.

Tale uvod končujem s kratko pesmico mojega prijatelja Robija Sedlaka, Slovenca, ki že dolgo živi v Nemčiji:

*Življenje, življenje,
nihče se ne moti,
ne bodi v napoto,
sebi napoti.*

OBČNI ZBOR ZDRUŽENJA ŽENEVSKIH SLOVENCEV

V mesecu marcu 2013, je kot vsako leto potekal občni zbor združenja. Ob tej priliki smo izvolili nov odbor in se zahvalili prejšnjemu.

Vlogo predsednika je od Tadeja Vengusta prevzel Sergij Cesar. Podpredsednik je sedaj namesto Sergija, Štefan Srša. Vlogo tajnice in blagajničarke je od Irene Militarev in Maruše Fasano prevzela Sabina Mumentahler. Pri tajništvu ji bo pomagal Urban Furlan. Članici obora so še Živa Tavčar in Lučka Koščak, ki sta hkrati tudi urednici Ženevskih novic.

do god ki

PREDSTAVITEV NOVEGA ODBORA



*Odbor Združenja ženevskih Slovencev:
Živa Tavčar, Sabina Mumentahler,
Urban Furlan, Sergij Cesar, Štefan Srša
in njegova sinova Miha in Milan
Foto: Jernej Stare*

Sergij Cesar je odrasel in živel v Trstu, po upokojitvi pa je prišel v Ženevo. Velja za someljsko legendo, saj se že 20 let ukvarja s someljerstvom in enogastronomijo, med drugim je na to temo dolgo predaval v Italiji, v Sloveniji, na Hrvaškem, v Srbiji in Črni gori.

Sabina Mumentahler je prišla v Ženevo v letu 2004. Je poročena in ima enega sina. Po izobrazbi je pravnica. V društvu opravlja funkcijo blagajnika in tajnice. Slednjo funkcijo deli z Urbanom Furlanom, ki skrbi za elektronsko pošto društva.

Štefan Srša, podpredsednik društva, živi v Ženevi od leta 2007. Je očka dveh sinov in vođa projektov strojnih inštalacij v projektne biroju Amstein-Walthert.

Urban Furlan je tajnik združenja. V Ženevo je prišel pred tremi leti in je podiplomski študent okoljevarstva. V prostem času rad bere in odkriva skrite kotičke Švice.



Nekaj novih obrazov; Foto: Jernej Stare

UTRINKI S PIKNIKA

17. 06. 2013 smo se spet zbrali na tradicionalnem pikniku v vasi Essertines blizu Dardagny-ja pri Ženevi. Prišlo je veliko novih obrazov, očitno je, da je kriza v Sloveniji napotila na nove poti veliko mladih, inteligentih in ambicioznih ljudi. A Švica je blizu in je nekako podobna Sloveniji, se tolažimo. Kmalu se bomo vrnil. Mogoče. Medtem pa se družimo, vzpodbujamo in veselimo skupaj na teh naših srečanjih. ♦ L. K.

5

LETOŠNJA NOVOLETNA VEČERJA

Kot vsako leto smo se spet zbrali na naši tradicionalni novoletni večerji 23. novembra zvečer. Bilo nas je 28, malo manj kot lani, a družba je bila odlična in dobro razpoložena. Letos smo spremenili lokacijo in šli bližje k jezeru, a malo dlje od Ženeve. Restavracija hotela La Barcarolle blizu Nyona je daleč naokoli poznana po dobri hrani, dobri postrežbi in prelepem razgledu. Najprej je vse prisotne pozdravil predsednik društva, gospod Sergij Cesar. Spoznali smo nekaj novih obrazov in se pogovarjali o vsem mogočem. Med drugim je bila tema pogovora prevod knjige *Mesto v zalivu* gospoda Borisa Pahorja, ki jo je v fran-coščino odlično prevedel član Društva ženevskih Slovencev, Jure Kozamernik. ♦ L. K.

Novoletna večerja 2013; Foto: Svit Merc



KOORDINACIJSKI SESTANEK SLOVENSКИH DRUŠTEV V ŠVICI IN LICHENSTEINU

Koordinacijski sestanek Slovenskih društev v Švici in Lichensteinu je potekal v mesecu novembru v Bernu. Pisotni so bili člani večine slovenskih društev. Naš novi veleposlanik magister Franc Mikša je s sestankom želel spoznati interese in delovanje slovenskih društev v Švici in Lichensteinu. Prisotne je želel seznaniti s svojim prihodom in predlagati organizacijo slovenskega kulturnega praznika, ki bo v letu 2014, v soboto 8 februarja.

Uradnik veleposlaništva gospod Rok Mlinar je predstavil nekaj statističnih podatkov. Med letom 2010 in 2013 je bilo izdanih 68 dovoljenj za bivanje C, 842 dovoljenj B in 196 dovoljenj L. Največ Slovenskih državljanov pride v kanton Zürich, Saint Gallen in Turgau. V letnem povprečju je izdanih 80 prošenj za švicarsko državljanstvo. Predvideva pa se da je okoli 3000 oseb, ki imajo dvojno, slovensko in švicarsko državljanstvo. ♦ Ž. T.

Mag. FRANC MIKŠA, novi veleposlanik v Bernu

Bern. Ura je 19^h15^{min}. Rezidenco novega slovenskega veleposlanika mi v mraku pomaga najti skupina mimoidočih. Pozvonim, prijazen ženski glas me povabi v prvo nadstropje. Dobrodošlico mi zaželi veleposlanikova žena Amalija Jelen Mikša. Visokorasel gospod, šestdesetih let pa me pozdravi čez nekaj trenutkov.

Veleposlanik Franc Mikša se z zunanjimi zadevami poklicno ukvarja že od leta 1979. Kot konzul SFR Jugoslavije je služboval v Celovcu (1987-1991), na Ministrstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije je bil več let vodja Sektorja za sosednje države, v letih 1995 in 1996 bil predsednik Delovnega komiteja in generalni sekretar Delovne skupnosti Alpe-Jadran, med leti 1997 in 2001 je bil pooblaščen minister in namestnik stalnega predstavnika na Stalni

in
ter
vju

6



mag. Franc Mikša; Foto: Amalija Mikša

misiji R Slovenije pri Uradu OZN in drugih mednarodnih organizacijah v Ženevi. Potem je nekaj let služboval kot državni podsekretar v Sektorju za mednarodno-pravne zadeve, v letih od 2005 do 2009 je bil veleposlanik Republike Slovenije na Irskem. Po povratku je bil med letom 2009 in 2013 veleposlanik v Sektorju za mednarodno pravo (med drugim je bil predsednik Nacionalne komisije za mednarodno humanitarno pravo). Trenutno je novi izredni in pooblaščen veleposlanik RS v Švici in Liechtensteinu. Po krajšem pogovoru o tem, kaj se dogaja na drugi strani »Rösti-grabna«, točneje v Ženevi, sva spregovorila o njegovi novi vlogi.

7

Gospod veleposlanik Franc Mikša, kako se počutite v Bernu?

V Bernu sem šele dva meseca. Življenje v Bernu je podobno življenju v nekaterih mestih v Sloveniji, saj si v mestu in v naravi hkrati. Želim si, da bi poleteli, kot to radi počnejo Bernčani in številni turisti, zaplaval po reki Aare.

Kako se pripravite na kulturni »šok«, ko menjate delovno mesto?

Na delo in življenje v vsaki novi državi se je potrebno dobro pripraviti. Poleg strokovne priprave z veseljem pozornost namenim tudi zgodovini, kulturi in umetnosti, športu, pa tudi jeziku države v katero odhajam. Čeprav so stiki s politiki, gospodarstveniki, kulturniki in diplomati pomembni za naše delo, so dragoceni tudi stiki z domačini, v stikih in pogovorih z njimi spoznavam državo takšno kot je. Pomembno vlogo igrajo tudi sredstva javnega obveščanja.

Lahko predstavite, kako poteka imenovanje veleposlanika?

Imenovanje poteka po utečenih postopkih v Ministrstvu za zunanje zadeve. Po prijavi na uradni razpis se je treba prebiti skozi sito različnih komisij, predlog za sejo vlade nato pripravi minister za zunanje zadeve. Potem ko Vlada RS potrdi predlog kandidata za veleposlanika, mora kandidat predstaviti svoje videnje sodelovanja s posamezno državo v Odboru za zunanjo politiko Državnega zbora, na koncu imenovanje veleposlanika potrdi še predsednik države, ukaz predsednika države o imenovanju pa se objavi v Uradnem listu RS. Država, ki v neko državo pošilja veleposlanika, mora od te države pridobiti tudi soglasje. Preden slovenski veleposlanik nastopi službo v državi gostiteljici mora

predsedniku države oziroma monarhu predati t.i. akreditivno pismo, ki ga podpiše predsednik R Slovenije. Pismo potrjuje uradno imenovanje za veleposlanika in pomeni, da ta v državi gostiteljici predstavlja interese Republike Slovenije. Akreditivno pismo predsedniku Švicarske Konfederacije Ueli Maurerju, ki ga je podpisal predsednik RS Borut Pahor, sem predal 17. oktobra 2013, Princu Aloisu von und zu Liechtenstein pa 30. oktobra letos. Z obema sem se ob predaji pogovarjal o našem dosedanjem sodelovanju in predvsem o prioritetah medsebojnega sodelovanja.

Vaše prioritete pri gospodarskem sodelovanju med Švico in Slovenijo?

Blagovna menjava med Švico in Slovenijo je leta 2012 znašala okrog 426 milijonov evrov; Slovenija je imela skoraj 50 milijonov evrov presežka v trgovanju s Švico. Spodbuden je tudi podatek, da se je v prvih sedmih mesecih leta 2013 trgovinska menjava med obema državama povečala za 12,8%. Tudi obseg menjave na področju storitev je velik, saj je v letu 2012 znašal okrog 281 milijonov evrov. Švica je uvrščena z več kot 1,3 milijarde evrov na drugo mesto med najpomembnejšimi tujimi investitorji v Sloveniji, največje naložbe so v farmacevtsko industrijo (sodelovanje Novartis – Lek). Med pomembne prioritete mojega dela sodijo prizadevanja za nadaljnjo krepitev gospodarskega sodelovanja med obema državama in prizadevanje za pridobitev novih švicarskih naložb v slovensko gospodarstvo. Delo v Bernu je zame izziv. Glede na to, da je Švica konfederacija 26 kantonov, ki imajo svojo zakonodajo, različne davčne stopnje idr., so za nadaljnjo krepitev sodelovanja med obema državama izredno pomembni stiki s posameznimi kantoni, zato bo potrebno obiskati gospodarska združenja in subjekte v več kantonih, kajti vsega ni mogoče urejati na zvezni ravni v Bernu. Trenutno se dogovarjamo s partnerji, ki se zanimajo za našo pohištveno industrijo, v prihodnje nameravamo močneje predstaviti slovensko prehrambeno industrijo. Za sodelovanje s Švico se zanimajo tudi manjša podjetja z dobrim oblikovanjem in računalniško opremo za večje hotelske komplekse. Npr. slovenski proizvajalec lesenih garaž se bo predstavil na avtomobilskem sejmu v Ženevi. Da so karavan vozila in prikolice Adria že dobro uveljavljena med švicarskimi kupci, sem se pred kratkim prepričal na sejmu v Bernu. Precej slovenskih proizvajalcev že sodeluje in trguje s Švico, vendar pa je v Sloveniji še precej izdelkov, ki bi bili zanimivi za švicarsko tržišče. Tudi na področju turizma so še velike možnosti.

Drugi projekti?

Veleposlaništvo je 16. novembra 2013 povabilo predstavnike Slovencev, ki živijo v Švici, na usklajevalni sestanek glede programa aktivnosti posameznih klubov v letu 2014 (v program je bilo vključenih 63 prireditev). Sestanka se je udeležilo sedem predstavnikov osmih klubov iz Švice in Liechtensteina s sodelavci ter učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine. Pogovor je tekel tudi o dosedanjem delu klubov, o problemih, s katerimi se srečujejo pri svojem delu, in o načinu sodelovanja z veleposlaništvom. Dosežen je bil tudi dogovor, da bo osrednjo slovensko kulturno prireditev Slovencev živečih v Švici



in Liechtensteinu (Prešernov dan) 8. februarja 2014 organiziralo Slovensko društvo 'Planika' Winterthur v sodelovanju z veleposlaništvom in še dvema slovenskima društvoma iz okolice Züricha.

Kaj cenite pri Švicarjih?

Na osrednji prireditvi ob 20 letnici Konference kantonalnih oblasti se je znani humorist iz Tesina na zelo duhovit način pošalil iz jezikovnih in kulturnih razlik, ki obstajajo med kantoni. Nastopil je v vseh štirih uradnih jezikih Švice: nemščini, francoščini, italijanščini in retoromanščini. Uporabil je tudi različna narečja, ki jih govorijo v večjih švicarskih mestih in tista, ki jih govorijo v okolici. Vsak kanton ima svojo izrazito govorico, ki je Švicarji iz drugih koncev Švice težko razumejo. Te razlike so veliko bogastvo, čeprav se ljudje radi šalijo na račun posebnosti, ni nikomur nerodno govoriti v svojem narečju. Švicarje cenim tudi zato, ker jim je uspelo ohraniti različne obrti in rokodelce in ker spoštujejo in ohranjajo svojo tradicijo.

Nedolgo nazaj je bila nogometna tekma med Slovenijo in Švico. Bil sem na tekmi, ki jo je Slovenija v enakovredni igri, žal, izgubila. Vendar pa bodo prišle še druge priložnosti.

Kaj imamo skupnega s Švico, in kako bi lahko to tržili?

Še bolj se bomo morali potruditi in pokazati, kaj imamo, kaj znamo in poiskati, kje vse bi se lahko dopolnjevali s ponudbo Švice. Poglejte, staro mestno jedro Berna je čudovito, vendar pa po njem vozijo tramvaji, trolejbusi in avtomobili, toda v Ljubljani se med drugim lahko pohvalimo, da v starem delu mesta ni prometa. Nove možnosti za Slovenijo se kažejo tudi v sodelovanju v skupnem alpskem prostoru s Švico, kajti obe državi si prizadevata za ustanovitev Alpske makroregije v okviru EU; upam da bo ta projekt vzpostavljen, kot je načrtovano, v sredini leta 2015. Oboji imamo izvire čiste, pitne vode, kar bo še bolj pomembno v prihodnjih letih, ko bo pomanjkanje pitne vode v svetu vse večje. Alpe s čistim zrakom in čudovito naravo bodo kmalu premajhne za vse turiste, ki bi jih želeli obiskati. Zaradi vremenskih sprememb, se vse več ljudi v času dopusta odpravi v Alpe. Sloveniji je uspelo zavarovati veliko neokrnjene narave: Triglavski narodni park in več regionalnih parkov. Tukaj imamo še eno prednost, pri nas imamo dostop do Blejskega in Bohinjskega jezera, imamo veliko urejenih in označenih tako planinskih kot gorskih poti. Bolj bi morali sodelovati s turističnimi kmetijami v kmečkem turizmu, skupaj tržiti domače stvari, promovirati slovenska naravna zdravilišča. In vse to vedno znova pokazati tudi v Švici. V Švici in drugih alpskih deželah je med priznanimi blagovnimi znamkami tudi Avsenikova glasba. Tudi tega ne bi smeli pozabiti.

Bern, november 2013

Franc Mikša in Živa Tavčar



NATALIJA GORŠČAK

Natalija Gorščak je novinarka z “dušo in srcem”, kot jo radi imenujejo njeni bivši kolegi novinarji. Med svojo novinarsko kariero je med drugim delala za Radio Študent in Radio Televizijo Slovenije. Med drugim ima na RTS svoj blog, kjer redno poroča o življenju v Švici in drugih dogodkih. Z Natalijo sva se spoznali letos na pikniku.

in ter vju

Kaj te najbolj privlači v Ženevi?

V Ženevi mi je najbolj všeč to, da je mesto urejeno in čisto. Moj mali domek v Grand-Saconnexu, ki je predmestje Ženeve, ima utrip malega mesta. Krajevna uprava odlično deluje in ves čas se nekaj dogaja.

10



Kako si doživela prvi stik z mestom in njenimi ljudmi?

Čeprav je bil moj prvi stik z Ženevo zelo negativen, saj sem prvi mesec prebila v Paquiju, čisto blizu Rue de Berne, ki je znana po prostituciji in narkomaniji, se danes v Grand-Saconnexu počutim kot doma. Ker rada govorim, sem spoznala že večino sosedov, ki so v glavnem domačini.

Torej si spoznala prave Ženevčane? Kako doživljaš Švicarje v primerjavi s tujci?

Zdi se mi, da je glavna razlika med Švicarji in prišleki ta, da bo Švicar na “Bonjour” vedno odzdravil, prišlek pa – no, odvisno kako kultiviran je. Obenem te Švicarji, če

jih lepo pogledaš in se nasmehneš, kar sami prvi pozdravijo, kar me malce spominja na rojstni Tolmin, kjer smo nekoč tudi imeli toplo in prijetno skupnost. Opažam, da je velika razlika med prišleki – tisti, ki prihajamo iz dandanašnje takoimenovane vzhodne Evrope, saj smo bolj “prebrani”. Sama pravim, da imamo v Ženevi jagodni izbor iz vzhodne Evrope in povzpneteže iz zahodne. Tisti, ki jim uspe priti z vzhoda, se morajo pošteno namučiti, medtem ko zahodnjakom pomagajo komolci v matičnih podjetjih – v glavnem seveda, saj ne gre vseeno vseh dajati v isti koš. Sicer pa drži, da

je Slovenija podobna Švici, prebivalci so si precej podobni – v družbo se lahko vključiš in zdi se ti, da si vključen, vendar te ta redko, v bistvu pa nikoli, ne sprejme. Družbeno vključevanje v Alpskih državah je težavno, saj že konfiguracija terena priča o tem, kako smo zaprti in samozadostni in taki so tudi Švicarji.

Natalija Gorščak in Živa Tavčar

in ter vju

VOJKO ZALOKAR - slovenski karakter in švicarska vzgoja

11

Panorama je brošura z osnovnimi statističnimi podatki urada za turizem v Nyonu. Brošuro sem na hitro preletela, ustavila pa sem se pri podpisu. Kot direktor je podpisan Vasja Zalokar. Hmmm, nekako domače zveni to ime. Hipotezo sem potrdila z nekaj iskanji po spletnem brskalniku.

Gospod Vojko Zalokar je le eden izmed mnogih potomcev generacij Slovencev, ki so prišli v Švico zaradi različnih razlogov. Visokorasel petdesetletnik me je pozdravil v tekoči francoščini, z močnim švicarsko-nemškim naglasom. Pravi, da je »moitie - moitie«, torej po očetu Slovenec in po materi Švicar. Po očetu je podedoval karakter, pravi, po materi pa vrednote ter vzgojo. Gospod Zalokar je svojo profesionalno pot pričel skoraj tradicionalno »švicarsko«. To pomeni, da je s 16-letji opravil vajeništvo v banki in postal bančni uslužbenec v Zürichu. Po nekaj letih je spredvidel, da ga bolj zanima turizem. V tej panogi deluje že več kot 20 let. Leta 2005 je z družino odšel v Kirgistan, kjer je v okviru švicarske vlade v treh letih poskušal postaviti na noge tamkajšnjo turistično organizacijo in razviti turizem. Tam je bil v obdobju, ko je Kirgizija postajala samostojna in se je demokracija šele razvijala. Delal je direktno s tamkajšnjo vlado, ki se je otepala korupcije. Nomadski način življenja, naravne lepote ter bogata tradicija in kultura so ga čisto prevzeli. Za družino je bilo to obdobje bogata izkušnja. Kako se integrirati v novo okolje, spoznati navade in običaje ljudi ter komunicirati z njimi, je vprašanje nam vsem, ki smo izven domovine in iščemo smisel našega početja.

Kako doživljate Švico danes po vrnitvi iz Kirgistana ?

Če celovito pogledam Švico in jo primerjam z regijam, v katerih sem živel, bi rekel, da je nemški del preveč popoln, preveč »nemški«. Romanski del je dobro strukturiran in fleksibilen. Moja žena je iz Ženeve in tu živimo že tri leta. Ženeva je mednarodno obarvana in odprta v svet. Okolica Ženevskega jezera ponuja kvalitetno življenjsko raven - narava je izredna, športno - kulturna ponudba je izjemna in tukaj imamo dvakrat manj padavin kot v Zürichu.

Kaj je botrovalo, da ste postali direktor nyonske turistične organizacije?

Nyon je izredno dinamično, privlačno srednjeveško mesto na obrobju Ženeve. Leta 2010 so na tamkajšnji turistični organizaciji iskali novega direktorja. Prijavil sem se in bil ob pravem času na pravem mestu. Nyon ima pomebno vlogo pri turističnem razvoju - nahaja se med Ženevo, Lozano, Juro in jezerom. V naši turistični ponudbi je izbira pestra in v prihodnje načrtujemo še tesnejše sodelovanje z okoliškimi mesti.

Kako ste doživeli prvi stik s Slovenijo in kako ga doživljate danes?

V Sloveniji sem bil večkrat. Redno obiščem Podsredo, rojstni kraj očeta, kjer pogosto najdem še kakšen ostarel predmet, ki je ostal za njim. Še vedno imam reden kontakt s sorodniki iz okolice Kranja. Nazadnje smo se srečali leta 2009, ko sem bil na obisku s

sinom, ki ima sedaj 9 let. Obiskali smo Ljubljano, Bled, Piran in nadaljevali proti hrvaški obali. Slovenija ima na majhnem teritoriju ogromno naravnega bogastva. Lepota narave me prevzame vsakič, ko iz nočnega vlaka na trasi Zürich - Ljubljana vstanem in pogledam okoli sebe. Počutim se ganjenega, saj čutim vez z očetovim izvorom.

Ali poznate izvor vašega priimka?

Zalokar je sestavljanka dveh besed. Loka pomeni zadaj v dolini, kjer je bila skupina ljudi, ciganov, ki je v srednjem veku prišla iz Španije - tisti, ki prihaja zadaj iz doline. V nemškem delu Švice je 5 Zalokarjev. Spomnim se, da sem bil v osnovni šoli označen za majhnega Jugoslovana. Z drugo, tretjo generacijo, ki danes živi v Švici, se je v zadnjih 20 letih ogromno spremenilo, mnogo manj je vprašan od kod prihajamo. Sedaj me nihče več ne vpraša od kod sem. Povečini najbrz mislijo, da sem Madžar ali

Rus in nikoli ne pomislijo na Slovenijo. Danes sem eden od tisočih, ki vodijo delovno organizacijo in imajo drugače zveneče ime.



Počitnice v Sloveniji;

Foto: osebni arhiv Vojko Zalokar

Razpoznavnost Slovenije v Švicarski Konfederaciji?

Kar me preseneča, je to, da je Slovenija, kot turistična destinacija, nepoznana v Švici. O njej govorimo malo, saj imamo premalo informacij. V Züricher Allgemeine Zeitung izvemo več o vseh drugih državah. Na primer ogromno se piše o Hrvaški in se jo tudi promovira. Hrvaška je »boom«. Slovenija ne izkoristi dovolj svoje bogate ponudbe. Na izjemno majhnem ozemlju ima ogromno raznolikosti. Nekoč sem kontaktiral slovensko agencijo v Zürichu in jo prosil za katalog o Sloveniji. Spomnim se, da sem vložil ogromno energije. predno sem dobil, kar sem iskal. Ne razumem kako je to mogoče, da nima Slovenija boljše razpoznavnosti. Poglejte, Francija ima na primer francosko hišo. Tu promovirajo, ne samo ekonomske, temveč tudi kulturne interese Francije.

Predstavljajte si, da ste dobili ponudbo za službo v Slovenski Turistični Organizaciji? Ali bi jo sprejeli? Kaj bi spremenili?

Moja žena obožuje Slovenijo in Ljubljano. Seveda, lahko si predstavljam, da bi sprejel službo in živel v Sloveniji. Težko pa sodim, kaj bi bilo potrebno narediti. Verjamem, da bi bilo treba bolje promovirati izjemno naravno bogastvo in raznolikost države, ki se nahaja v centru Evrope in veže skupaj različne kulture. Poglejte, iz Ljubljane ste v eni uri v hribih, uro kasneje pa lahko plavate na morju, na primer v Piranu. Dandanašnji turist išče tovrstno ponudbo. Potrebno pa jo je ponuditi in se nikoli ne podcenjevati. Le tako bo vaša ponudba boljše prepoznavna, med drugim tudi v Švici.

Vojko Zalokar in Živa Tavčar

13

ZADNJI PRIČEVALCI - razstava o ohranjanju spomina na fašistično internacijo

14 “Mamina internacija je del moje identitete,” je povedala nekdanja prva dama Slovenije Barbara Miklič Türk. V naročju je držala roza volneno čepico, ki jo je mama spletla v italijanskem fašističnem koncentracijskem taborišču v Gonarsu. Čepica z izvezanimi podpisi taboriščnic je del fotografsko-dokumentarne razstave *Zadnji pričevalci*. Razstava je poskus zgodovinske in družbene umestitve internacije civilnega prebivalstva tedanje Ljubljanske pokrajine in Primorske. Gre za obeležitev, ki v Sloveniji vse od konca druge svetovne vojne nima precedensa.

V enoletnem sodelovanju so avtorice razstave, novinarka Saša Petejan, fotografinja Manca Juvan in zgodovinarica dr. Urška Strle, oblikovale zbirko avtorskih fotografij in pričevanj tistih, ki so preživeli fašistična taborišča. Le-ti so maloštevilni in v jeseni svojega življenja.

Pri delu jih je zanimalo, česa se spominjajo interniranci v italijanskih fašističnih koncentracijskih taboriščih? Kako izkušnjo preminulih internirancev ohranjajo njihovi sorodniki in prijatelji? Skupno vsem pripovedim je, da se internacija ne konča z razpustitvijo taborišč in s koncem vojne. Spomin nanjo živi v nekdanjih internirancih in se prenaša na naslednje generacije.



Fotografija pričevalke Albine Vogrin;
Foto: Manca Juvan



Avtorice razstave

Ko se 83-letna Albina Vogrin spomni, kako so italijanski vojaki družino pregnali iz rojstne vasi Novi Kot, se prebudijo spomini dvanajstletnice. Požig vasi Je Vogrinovo zaznamoval tako močno, da so ognjeni kresovi še dolgo sprožali v njej grozo. Internacije na Rab in v Gonars se dobro spominja. Ko je bila lakota v taborišču Gonars huda, je pojedla čebulo in dobila hudo drisko. Še danes ne ve, od kod ji tedaj moč, da ni umrla. Svoje spomine je z bližnjimi delila postopno. Vsak dodan košček je iz oseb, ki jih ima rada, priklical solze. Bolečine preteklosti ni lahko izbrisati, so ugotovile avtorice razstave.

Avtorice so pri svojem delu zbrale redke ohranjene predmete iz internacije ter posnele pričevanja svojcev ali prijateljev, ki ohranjajo spomin na interniranje.

Pretresljivo je branje tristo strani rokopisa, ki ga je Janezu Maršiču zapustil oče Alojz Maršič, rojen leta 1914 v Babnem Polju. Oče je v 70. letih zapisal tristo strani spominov iz Gonarsa in Renicija ter Nürnberga, Flossenburga in Buchenwalda. Oče o internaciji ni govoril, je povedal Maršič. A zapisi, ki jih je zapustil, imajo za sina neprecenljivo vrednost. Za Maršiča je spomin vezivo družine in družbe: »Ne obstajam od leta 1958, ampak do koder seže spomin na moje.«

Intimna postavitev razstave omogoča gledalcem pogled na zgodbe posameznikov, ki pa so tudi zgodbe vsega človeštva. Januarja 2014, v mesecu obeležja mednarodnega spomina na holokavst, bo razstava na ogled v državnem zobru v Ljubljani.

Ker ima ovrednotenje spomina na internacijo v italijanskih fašističnih taboriščih pomen tako za slovensko kot za evropsko zgodovino druge svetovne vojne, so avtorice del projekta prenesle na internet. Vsebina je zapisana v angleškem jeziku in dostopna na naslovu: <http://rememberingfascistcamps.blogspot.com>

Saša Petejan

15

ŠPORTNI DOGODKI

Bera Slovenskih športnikov je bila v letu 2013 izredno bogata. Naj omenim samo nekatere uspehe: Tanja Žakelj je na Evropskem prvenstvu v gorskem kolesarstvu, ki je bilo junija v Bernu osvojila naslov Evropske prvakinje. Tekmovalci v zimskih disciplinah – v biatlonu, nordijskem smučanju, smučarskih skokih ter alpskem smučanju so bili letos izredno uspešni. Pa poglejmo podrobneje, zakaj je smučanje tako zakoreninjeno med Slovenci in kako je doživeti finale alpskega smučanja.

š
p
o
r
t

16

ALPSKO SMUČANJE – slovenski smučarski fenomen

Slovenci smo brez dvoma športni narod, razlogov za uspešnost v smučanju pa je več. To kažejo že zgodnji zgodovinski opisi nekaterih aktivnostih v knjigi *Slava Vojvodine Kranjske* (1689). V njej J. V. Valvasor opisuje naravne lepote takratne pokrajine in navade takratnih prebivalcev. V osemindvajsetem poglavju četrte knjige, Valvasor opisuje dogajanje na Blokah, neke vrste drsanje na lesenih deskah po snegu. Drsenje, oziroma vlečenje po snegu, s sanmi ali smučmi, kot opisuje to gibanje, je dalo slovensko ime za smučī. Poimenovaje je edinstveno, saj je večina držav ime za smučī povzela iz norveščine in jih poimenovala »ski«.

Sprva so smučī uporabljali le kmentje, lovci in vojaki, do spremembe je prišlo šele po letu 1888. Takrat je Norežan Fridtjof Nansen preprečkal Grenlandijo na smučeh. Njegov uspeh je odmeval po vsem svetu. Ljudje so spoznali, da so smučī pozimi koristne, njihova uporaba v alpskih deželah in Skandinaviji je postala vse bolj popularna. Razvijati se je pričelo moderno smučanje za zabavo. V ravninski Skandinaviji se je razvijala tehnika s prosto peto – telemark, v alpskih deželah pa drčanje po gričih s pritrjeno peto. V Slovenijo je skandinavsko smučanje vpeljal Edmund Čibej iz Ajdovščine. Leta 1888 je iz Norveške naročil smučī, vendar jih ni znal pravilno uporabljati in jih je kmalu zlomil. Nadomestne smučī je zase in prijatelje naročil pri mizarju s Predmeje. Šele nekaj let kasneje, so pravo - alpsko tehniko Slovenci prevzeli od Avstrijcev. Prvo tekmovanje v alpskem smučanju, z vratci in merjenjem časa je organiziral Anglež Sir Arnold Lunne leta 1921, v Mürnu, v Švici.

Zgodovinska vloga Slovenije v razvoju alpskega smučanja je botrovala temu, da je smučanje postalo del identitete slovenskega naroda. Slovenski vpliv v tem športu se je potrjeval vse močnejše od leta 1970. Slovenija je postala prepoznavna po vrhunskih smučarkah in smučarjih in se uvrstila med svetovno smučarsko tekmovalno elito.

V smučarski sezoni 2012/2013 je Tina Maze osvojila skupni kristalni globus. Z 2414 točkami je ob koncu sezone premagala samega avstrijskega asa Hermana Maierja. Poleg tega je osvojila skupni kristalni globus v superveleslalomu in veleslalomu ter drugo mesto v smuku in slalomu. Fenomenalno uspešna sezona Tine Maze pa ne bi bila izvedljiva brez trdega dela, velikega talenta in ogromne podpore njenih najbližjih, ter seveda navijačev.

Sama sem imela srečo prisostvovati pri tem zgodovinskem dogodku, ki se je odvijal v Švicarski vasi Lenzerheide v sredini marca 2013. V mestecu je bilo vsepovsod slišati slovenščino. Tilen Majnardi, urednik The Slovenia Timesa in idejni vodja slovenske hiše v Lenzerheide, mi je razložil: »V Lenzerheide je prišlo za Tino navijati okoli 1000 Slovencev.« Tekmovanje nad Churom je privabilo tudi slovenske rojake, ki živijo v Švici. Na njihovem transparentu je pisalo: »Tina ti si najboljša in nam vsem v ponos«. Tomaž Tišler, s slovenskega društva Triglav, mi je razložil, da je za Tino prišlo navijat približno 45 članov društev Triglav, Planika in Ruti ter dopolnilnega pouka slovenščine. Večina je spremljala tekmo v živo in nestrpno čakala na klepet s smučarsko kraljico.

Tina Maze je bila medtem v vetru in mrazu sredi pogovorov z novinarji, zato do nje nisem mogla. Pogovarjala pa sem se z vodjo in trenerjem Tinine ekipe Amaze, Andreom Massi: »To je odlična prilika za vrhunsko promocijo in prepoznavnost mlade države Slovenije. Za Tino pa je navijanje izredno pomembno.«

Fizioterapevtka Nežka Poljanšek, ki je stala poleg njega, pa je prav ganjeno priznala: »V ekipi smo doživeli veliko vzponov in padcev. Današnji dan je izredno čustven; ko sem slišala slovensko himno, se mi je cela sezona zavrtela pred očmi.«



Ekipe Amaze; Foto: Živa Tavčar

17

MATJAŽ KOVAČIČ

kul tura

Matjaž Kovačič, stalni predstavnik pri Stalni Misiji Republike Slovenije pri Uradu OZN in drugih mednarodnih organizacijah v Ženevi, odhaja konec tega leta v pokoj. Intervju z gospodom Kovačičem, morala bi reči z Njegovo Ekscelenco, kot ambasadorje, predstavnike stalnih misij imenujejo tukaj, smo objavili takrat, ko je prišel za vodjo Misije v Ženevo.

18 Spomnim se najinega prvega srečanja. Takoj sva se začela pogovarjati o tem, kako kreativni smo Slovenci, kamorkoli nas že nese pot. Vesela sem bila, da sem spoznala tako duhovitega in razgledanega gospoda, človeka kulture, bi lahko rekla, saj sem kasneje izvedela, da je povsod, kjerkoli je deloval, pomagal k prepoznavnosti Slovenije skozi kulturo.

Med svojim službovanjem v New Yorku, pred 20 leti, je postavil na noge Konzulat Republike Slovenije (ki so ga lani na žalost zaprli) in hkrati skupaj s patrom Krizologom Cimermanom realiziral projekt obnove Cerkve Sv. Cirila na Sant Marks Place, v mitičnem East Villageu. Cerkev Sv. Cirila je bila prva slovenska cerkev v New Yorku, zgrajena še med prvo svetovno vojno. Sto tisočim našim izseljencem je bila prvo in edino zatočišče, ko so s trebihom za kruhom prišli v Ameriko. Bila je povezava med domom in novim svetom, svetilka ob poti.

Gospod Kovačič je kot diplomat imel prav takšno delo. Povezoval je dve državi, predstavljal svojo v tuji. Vsi, ki živimo v tujini, na nek način to delamo. Njemu je bila to služba, ki jo je delal z vsem srcem. In kultura je bila način, ki ga je veliko uporabljal v predstavljanju naše države. Čudovit način, ki predstavlja bolj zares, povezuje bolj močno.

Istočasno z obnovo cerkve v New Yorku, so naredili tudi veliko, lepo galerijo. V njej so potem leta razstavljali številni znani slovenski umetniki; vsa leta, dokler je gospod Kovačič predstavljal našo državo v New Yorku. Potem pa se je galerija počasi izpraznila. Na srečo pa se v njej se vedno vsako nedeljo po maši zbirajo farani okoli župnika Krizologa, s katerim je gospod Kovačič še vedno odličen prijatelj. Tudi, ko je delal kot ambasador v Lizboni, na Portugalskem, je gospod Kovačič organiziral kulturne dogodke, ki so na široko odmevali v tamkajšnji javnosti.



*Matjaž Kovačič,
ogljje in akril na platnu
Slikar: Emil Memon, New York*

Tako je bilo nekaj čisto spontanega in naravnega, čeprav ne samo po sebi umevnega, da smo takoj, ko je pred tremi leti gospod Kovačič prišel službovat v Ženevo, praznik državnosti Slovenije obeležili z razstavo slovensko - ženevskih umetnikov. Razstava je imela naslov Mir, kar je bilo prav primerno za državo, ki je takrat predsedovala Komisiji za človekove pravice.

Leto zatem je gospa Eva Dimčovski oranizirala fotografski nadtečaj o posebnostih Slovenije in razstavila slike v prostorih Slovenske misije v Ženevi. Vse to je bilo možno le zaradi podpore amasadorja Kovačiča. Diplomacijo in kulturo znajo nekateri povezati v prav dober tandem. Promocija Slovenije se tako zgodi mimogrede. Ko bi bilo le več takšnih diplomatov!

19

Ljubezen do kulture se je seveda prenesla tudi v njegovo družino. Ena od hčera gospoda Kovačiča je pisateljica, piše v angleščini pod psevdonimom Vanna Smythe in postaja vse bolj uspešna.

Zdaj gospod Kovačič odhaja v zasluženo »penzijo«. A najbrž ne bo miroval. Gotovo ima še kakšen dober projekt v planu. Želim mu mnogo sreče, zdravja ter se mu iz srca zahvaljujem za vse.

Lučka Koščak



(1)

RAZSTAVE

Metka Vergnion

je spomladi razstavila svoje poetične fotografije v Evropski hiši v Tokiju, kamor je podarila tri svoja dela. V jeseni se je predstavila s pregledno razstavo v Manoir de Collogny nad Ženevskim jezerom. (1)

Pavla Suermond

je bila januarja 2013 objavljena da ob svojem življenjskem jubileju predstavi pregledno razstavo svojih slik in skulptur v Maison de la culture – La Jullienne v centru Plan-les-Ouates. Razstava je bila odlična in zelo dobro obiskana. (2)



Ob Pavlini razstavi (od leve proti desni: Sergij Cesar, Živa Tavčar, Katja Kozamernik, Pavla Suermond, Lučka Koščak, Jure Kozamernik, Saša Suermond, Franek Kozamernik); Foto: Jernej Stare



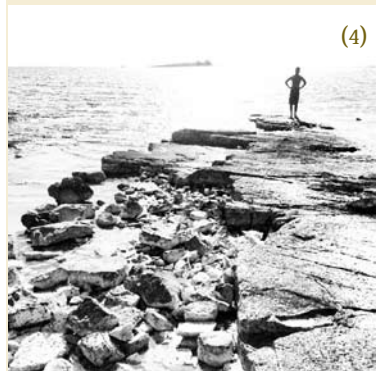
Lučka Koščak

je razstavljala na Mediteranskem Bienalu v Lizboni, v Galeriji Minuscule v Vercorinu, v parku John Knox v Ženevi, v Hiši kulture v Pivki in v Galeriji Ruine v Ženevi. (3)



Li Weingerl,

ki je letos prvič postal očka, je razstavljal v Črnučah pri Ljubljani, v okviru fotografskega društva KD Bežigrad. (4)



20



Naslovnica knjige *Mesto v Zalivu*,
Boris Pahor (2013); vir slike:
[http://www.laprocure.com/cache/
couvertures/9782363710574.jpg](http://www.laprocure.com/cache/couvertures/9782363710574.jpg)

KNJIGA

Jure Kozamernik je odlično prevedel roman Borisa Pahorja *Mesto v zalivu*. V francoščini ima delo naslov: *Quand Ulysse revient à Trieste*.

Rudi, junak romana *Mesto v zalivu*, je domišljajska oseba. Skozi njo je Boris Pahor, ki je letos praznoval častitljivih 100 let, povedal svojo lastno izkušnjo Slovenca, ki je trpel fašistično divjaštvo. Kot tržaški Slovenec, ki se najprej uprl Musoliniju, kasneje pa nemški okupaciji, je bil leta 1944 ujet in deportiran v različna koncentracijska taborišča: Struthof, Dachau, Dora, Bergen-Belsen. Zaradi te izkušnje je kasneje mnogokrat poudarjal, da se ne govori dovolj o nekaterih manjšinah, ki so bile žrtve nacistične gonje. Leta 2009 je odklonil Medaljo za zasluge mesta Trsta, saj je tržaški (berlusconijevski) župan zamolčal odnos Musolinijevega režima do Slovencev.

21



Veseli Božič in srečno novo leto 2014!

3. marec 2014:

občni zbor

22. junij 2014:

poletni piknik

22. november 2014:

novoletna večerja

Kulturni dogodki so vidni na internetni strani: www.bern.embassy.si. Na dogodke se lahko prijavite na Facebook spletni strani: (i) Slovenci v Švici ali (ii) Združenje Slovencev v Švici.

22. Prvi petek v mesecu razen med počitnicami, poteka maša v slovenskem jeziku v Ženevi. Za informacije pogledajte na stran www.slomisija.ch.

Za informacije v zvezi z **Dopolnilnim poukom slovenščine** pogledajte na www.zrss.si/slovenscina ali www.slovenskiotroci.ch ali pokličite vodjo skupnosti učiteljev **Jasmino Lepoša** na **+41 76 506 60 12, jaleposa@yahoo.com**. Možen je tudi pouk na daljavo.

Veleposlaništvo RS v Bernu objavlja novice na spletni strani www.bern.embassy.si.

Veleposlaništvo Republike Slovenije
Schwanengasse 9/II, 3011 Bern

T : +41(0)31 310 90 00
F : +41(0)31 312 44 14/18
E-mail : vbe@gov.si

Veleposlanik : mag. Franc Mikša

ne
po
zabi
te

Konzulat Republike Slovenije
Löwenstrasse 54/II,
8001 Zürich

T: +41 (0)44 212 11 27

Vodja: *gospod Zvonimir Petek,*
častni konzul

Konzulat Republike Slovenije
Rue du Scex 18 CH
1950 Sion

T: +41 (0)27 306 56 10

F: +41 (0)27 306 56 39

E-mail: janez.lapajne@jyl.ch

Vodja: *gospod Ivan Janez Lapajne,*
častni konzul

Ženevske novice izdaja / Editeur:

Združenje ženevskih Slovencev / Association des Slovènes de Genève

c/o Sergij Cesar avenue Dumas 11, 1206 Genève

T: 078 838 93 70

E-mail: sergij@scesar.net

Združenje je bilo ustanovljeno 19. julija 1991

Predsednik: Sergij Cesar

Podpredsednik: Štefan Srša

Blagajnik in tajnik: Sabina Mummenthaler in Urban Furlan

E-mail: slovenijage@hotmail.com

TEKOČI RAČUN:

UBS Genève, 433156,29-240 (Association des Slovènes de Genève)



REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Ženevske novice izidejo dvakrat letno s finančno podporo Urada vlade RS za Slovence po svetu. Prvič so izšle januarja 1992.

Urednici:

Lučka Koščak

T: 076 37 97 222

E-mail: lucka.koscak@gmail.com

Živa Tavčar

T: 077 445 55 15

E-mail: zivtav@gmail.com

Fotografije so prispevali: Jernej Stare, Manca Juvan, Lučka Koščak, Li Weingerl, Svit Merc, Živa Tavčar

Oblikovanje: Petra Petan. Tisk: Partnergraf. Št. izvodov: 150

